

Τυποποίηση Γεωγραφικών Ονομάτων

Η τυποποίηση των γεωγραφικών ονομάτων είναι διεθνές πρόγραμμα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), που καθορίζει την ομοιόμορφη επικοινωνία στον τομέα της αναγραφής και ανάγνωσής τους. Η απόφαση ίδρυσης του Τομέα Τυποποίησης ανάγεται στο 1961 και ανήκει στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Ο.Η.Ε. Μετά από διεργασίες πέντε περίπου ετών, πραγματοποιήθηκε το 1967 η πρώτη διεθνής συνάντηση αντιπροσώπων των χωρών μελών, η οποία απεφάσισε την ίδρυση του Τομέα Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων.

Έκτοτε πραγματοποιούνται τακτικά διεθνείς διασκέψεις και σύνοδοι, ενώ παράλληλα λειτουργούν και διάφορες ομάδες του Τομέα Τυποποίησης, όπως η Ομάδα Εμπειρογνομώνων UNGEGN (United Nations Group of Experts in Geographical Names), που επιλαμβάνεται όλων των θεμάτων της τυποποίησης. Η Κυπριακή Δημοκρατία έδειξε από την αρχή ενεργό ενδιαφέρον και το 1967 δημιούργησε την πρώτη ad-hoc επιτροπή. Το 1977, μετά από διεργασίες δέκα χρόνων, το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας διόρισε την πρώτη Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων (ΜΚΕΤΓΟ), η οποία ανελλιπώς από τότε εργάζεται και μετέχει στις διεθνείς διασκέψεις, συνόδους και συναντήσεις του ΟΗΕ.

Το 1987 ο ΟΗΕ ενέκρινε το Κυπριακό Σύστημα Μεταγραφής ELOT743, ως κοινό σύστημα Ελλάδας και Κύπρου. Την ίδια χρονιά, η Κυπριακή Δημοκρατία κατέθεσε στον ΟΗΕ το Μεγάλο Τοπωνυμικό Λεξικό της, «A Complete Gazetteer of Cyprus», το οποίο περιλαμβάνει 67000 περίπου κυπριακά τοπωνύμια και μικροτοπωνύμια.

Το Λεξικό αυτό είναι διεθνώς αναγνωρισμένο, κατοχυρώνει τα ιστορικά τοπωνύμια της Κύπρου και χρησιμεύει ως πρότυπο για όσους χρησιμοποιούν τα τοπωνύμια όπως: χαρτογράφους, χωροθέτες, τοπογράφους, γεωγράφους, ιστορικούς, γλωσσολόγους κ.ά.

Το ELOT743 συνετάχθη στηριζόμενο σε βασικές αρχές του ΟΗΕ, όπως:

- Η αποκατάσταση της ιστορικής ορθογραφίας των τοπωνυμίων
- Η διατήρηση των ιστορικών τύπων των τοπωνυμίων
- Η απαγόρευση της διπλοτυπίας
- Η απαγόρευση της τυποποίησης διαλέκτων

Η τυποποίηση καθίσταται αναγκαία για όλα τα κράτη των οποίων η γλώσσα δεν χρησιμοποιεί το λατινικό-ρομανικό αλφάβητο. Κράτη που έχουν την ίδια γλώσσα, π.χ. τα Αραβικά κράτη, έχουν και το ίδιο σύστημα τυποποίησης.

Η τυποποίηση συμβάλλει στη διάσωση των ιστορικών τοπωνυμίων μιας χώρας, στην προστασία του τρόπου γραφής τους και στη διατήρηση του φωνητικού τους συστήματος. Παράλληλα, η τυποποίηση αποτρέπει την παραφθορά και την αλλοίωση των τοπωνυμίων και επιτρέπει στον επισκέπτη ενός τόπου να γνωρίζει την ορθή ανάγνωση και γραφή, τόσο στο ελληνικό, όσο και στο λατινικό-ρομανικό αλφάβητο.

Επιπρόσθετα, η τυποποίηση συμβάλλει στην υλοποίηση των ευρύτερων στόχων του ΟΗΕ όπως: στη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας, στην ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των εθνών και στην προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για την επίλυση προβλημάτων.

**Πίνακας μετατροπής του Ελληνικού Αλφαβήτου
σε λατινικό-ρομανικό σύστημα γραφής κατά ΕΛΟΤ 743
Εγκεκριμένο από τα Ηνωμένα Έθνη**

1. Ελληνικό Αλφάβητο
2. Μετατροπή σε λατινικό-ρομανικό σύστημα γραφής

1	2
Α, α	a
ΑΙ, αι	ai
ΑΥ, αυ	av (1) af (2)
Β, β	v
Γ, γ	g
ΓΓ, γγ	ng
ΓΚ, γκ	gk
ΓΞ, γξ	nx
ΓΧ, γχ	nch
Δ, δ	d
Ε, ε	e
ΕΙ, ει	ei
ΕΥ, ευ	ev (1) ef (2)
Ζ, ζ	z
Η, η	i
ΗΥ, ηυ	iv (1) if (2)
Θ, θ	th
Ι, ι	i
Κ, κ	k
Λ, λ	l
Μ, μ	m
ΜΠ, μπ	b (3) mp (4) (5)
Ν, ν	n
ΝΤ, ντ	nt
Ξ, ξ	x
Ο, ο	o
ΟΙ, οι	oi
ΟΥ, ου	ou
Π, π	p
Ρ, ρ	r
Σ, σ, ς	s
Τ, τ	t
Υ, υ	y
ΥΙ, υι	yi
Φ, φ	f
Χ, χ	ch
Ψ, ψ	ps
Ω, ω	o

Επεξηγήσεις:

- (1) Μπροστά από τα σύμφωνα: β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ και όλα τα φωνήεντα.
- (2) Μπροστά από τα σύμφωνα: θ, κ, ξ, π, σ, τ, φ, χ, ψ και στο τέλος των λέξεων.
- (3) Στην αρχή της λέξης.
- (4) Στο μέσο της λέξης.
- (5) Στο τέλος της λέξης.

Η τυποποίηση των ξένων ονομάτων στην Ελληνική Γλώσσα γίνεται κατά τις ακόλουθες αρχές:

1. Ονόματα, που αποδόθηκαν κατά το μορφολογικό σύστημα της Ελληνικής Γλώσσας και επικράτησαν, διατηρούνται, όπως Γερμανία, Βερολίνο και Λονδίνο.
2. Ξένα ονόματα που μεταφράζονται στην Ελληνική Γλώσσα, όπως γίνεται και σε άλλες γλώσσες, όπως Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.
3. Ξένα ονόματα που δεν έχουν παράδοση στην Ελληνική Γλώσσα, αποδίδονται από την προφορά τους κατά το φωνολογικό σύστημα της Κοινής Νεοελληνικής και όχι της Κυπριακής Διαλέκτου, όπως Ντουσάμπε, όχι Ντουσάμπε, Τσάντ όχι τζάντ.
4. Κατά την απόδοση ξένων ονομάτων στην Ελληνική Γλώσσα διατηρείται κατά το δυνατόν το ίνδαλμα του πρωτοτύπου, όπως Καλαί, όχι Καλέ.
5. Ξένα θηλυκά ονόματα σε –α προσαρμόζονται στο κλιτικό σύστημα της Ελληνικής Γλώσσας, όπως Βενεζουέλα – Βενεζουέλας.
6. Θηλυκά ονόματα σε –ια, τα οποία στην ξένη γλώσσα τονίζονται στην προπαραλήγουσα, κατεβάζουν τον τόνο τους στην παραλήγουσα κατά την παράδοση της Ελληνικής Γλώσσας, όπως Σλοβενία και όχι Σλοβένια.
7. Παραδοσιακά ονόματα σε –ο κλίνονται ως ουδέτερα σε –ο, όπως Λουξεμβούργο – Λουξεμβούργου, Πεκίνο – Πεκίνου.
8. Μερικά νέα ονόματα σε –ο παραμένουν άκλιτα, όπως Όσλο – του Όσλο, Κολόμπο – του Κολόμπο.
9. Παραδοσιακά ονόματα σε –ιον κλίνονται ως ουδέτερα σε –ι, όπως Βελιγράδι, Βουκουρέστι.
10. Νέα ονόματα σε –ι παραμένουν άκλιτα, όπως Μπουρούντι, Μάλι.
11. Ξένα αρσενικά ονόματα σε –α λαμβάνονται ως κλιτά στην Ελληνική Γλώσσα με την πρόσληψη καταληκτικού –ς, όπως Καναδάς, Παναμάς.
12. Ξένα αρσενικά ονόματα σε –ο, συνδεόμενα προς την Ελληνική Γλώσσα, καθίστανται κλιτά, όπως Άγιος Μαρίνος, ενώ όσα παραμένουν, λαμβάνονται ως άκλιτα, όπως Σαντιάγο.
13. Ξένα συμφωνικά συμπλέγματα αποδίδονται κατά τους κανόνες της Ελληνικής Γλώσσας, όπως Κοπεγχάγη και όχι Κοπενχάγη.
14. Το ημίφωνο j στο καταληκτικό –ija κατά την απόδοση παραλείπεται, όπως Slovenija – Σλοβενία.
16. Ξένο b αποδίδεται παραδοσιακώς διά β, όπως Βαγδάτη.
17. Το ισπανικό b, προφερόμενο ως β, αποδίδεται διά β, όπως Κούβα.
18. Σε νέες αποδόσεις το ξένο b αποδίδεται διά μπ, όπως Καμπούλ.
19. Το σύμπλεγμα mb αποδίδεται παραδοσιακώς διά μβ, όπως Μοζαμβίκη, όμως σε νέες αποδόσεις το σύμπλεγμα mb αποδίδεται διά μπ, όπως Κολόμπο και Κουάλα Λουμπούρ. Η ομαδοποίηση αυτή μπορεί να γίνει και για άλλα γράμματα.
22. Το διπλό bb αποδίδεται διά μπ, όχι διά μπμπ, όπως Abbeville – Αμπβίλ.
23. Το ξένο d αποδίδεται παραδοσιακώς διά δ, όπως Δουβλίνο.
24. Το ισπανικό d, προφερόμενο ως δ, αποδίδεται διά δ, όπως Σαλβαδόρ.
25. Σε νέες αποδόσεις ξένο d, αποδίδεται διά ντ, όπως Φαντούτς.
26. Το σύμπλεγμα nd αποδίδεται παραδοσιακώς διά νδ, όπως Ιρλανδία.
27. Σε νέες αποδόσεις ξένο nd, αποδίδεται διά ντ, όπως Λουάντα.
28. Το διπλό dd αποδίδεται διά ντ, όχι νντ, όπως Heddesheim – Χεντεσχάιμ.
29. Το ξένο g αποδίδεται παραδοσιακώς διά γ, όπως Αφγανιστάν.
30. Το ισπανικό g, προφερόμενο ως γ, αποδίδεται διά γ, όπως Σαντιάγο.
31. Σε νέες αποδόσεις ξένο g αποδίδεται διά γγ μέσα σε λέξη, όπως Μπαντάρ Σέρι Μπεγγάουαν, διά γκ στην αρχή και στο τέλος λέξεως, όπως Γκαμπόν, Σίνερσιγκ, και σε σύμπλεγμα συμφώνων προς αποφυγή γγ σε αρχή συλλαβής.
32. Το σύμπλεγμα ng αποδίδεται διά γγ μέσα σε λέξη, όπως Μογγολία, διά γκ στην αρχή και στο τέλος λέξεως, όπως Γκουστίτσα ε Ότράντος, Πέτσιγκ.
33. Το σύμπλεγμα nk αποδίδεται διά γκ, όπως Φραγκφούρτη.
34. Το διπλό gg αποδίδεται διά γγ, όχι διά γγγ, όπως Agger – Άγγερ.

Σημ. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες στον ιστότοπο της ΜΚΕΤΓΟ: www.geonoma.gov.cy